

آیین‌نامه اعطای مجوز و فعالیت کارگزار (در قالب شخصیت حقوقی)

(مصوب جلسه مورخ ۸۳/۹/۱۶ شورای بورس)

تعاریف

ماده ۱ اصطلاحات به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح زیر است.

سازمان: منظور سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران است.

کارگزار: مؤسسه‌ای (شرکتی) است که با مجوز "سازمان" به نمایندگی از طرف اشخاص و یا به حساب خود حسب مورد، و براساس قوانین و مقررات مربوط، به دادوستد اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس و سایر خدمات کارگزاری می‌پردازد.

متقاضی: منظور متقاضی دریافت مجوز کارگزاری است.

بازارگردانی: فعالیتی است که با هدف کاهش دامنه نوسانات قیمت اوراق بهادار و تأمین نقدشوندگی آن با مجوز "سازمان" توسط "کارگزار" انجام می‌شود.

حساب تضمین بورس: حساب ویژه‌ای است که به منظور ایفای تعهدات "کارگزاران"، ناشی از فعالیت کارگزاری با هدف حمایت از سرمایه‌گذاران، افتتاح می‌شود.

شعبه: واحدی از کارگزاری است که از آن محل به ارائه خدمات به سرمایه‌گذاران می‌پردازد، و در شهری واقع شده است که "سازمان" در آن شهر تالار دارد. تالارهای اختصاصی "کارگزار" نیز شعبه تلقی می‌شود.

نماینده‌گی: واحدی از کارگزاری است که از آن محل به ارائه خدمات به سرمایه‌گذاران می‌پردازد، و در شهری واقع شده است که "سازمان" در آن شهر تالار ندارد. تالارهای

اختصاصی "کارگزار" که در آنها معامله انجام نمی‌شود، و سفارش‌های دریافتی از آن شهر برای "شعبه" ارسال می‌شود، نیز "نماینده" تلقی می‌شود.

حق عضویت: مبلغی است که بابت فعالیت کارگزاران در بورس به‌عنوان عضو "سازمان" دریافت می‌شود. میزان حق عضویت در ابتدای هر سال توسط هیئت‌مدیره "سازمان" تعیین می‌گردد.

هزینه استفاده از تسهیلات و خدمات: کارمزدی است که توسط "کارگزاران" و در ازای دریافت خدمات و تسهیلات از "سازمان" برای انجام معاملات اوراق بهادار به "سازمان" پرداخت می‌شود.

خدمات کارگزاری

ماده ۲ "کارگزار" می‌تواند عملیات زیر را انجام دهد:

الف) سرمایه‌گذاری و خدمات کارگزاری:

- خرید و فروش اوراق بهادار پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار به‌نماینده‌گی از طرف اشخاص و یا به حساب خود؛
- پذیره‌نویسی اوراق بهادار پذیرفته‌شده در بورس؛
- اداره امور سرمایه‌گذاری‌ها به‌نماینده‌گی از طرف اشخاص؛
- "بازارگردانی" اوراق بهادار.

ب) خدمات مالی:

- ارائه مشاوره و راهنمایی به شرکت‌ها به‌منظور نحوه عرضه سهام آنها برای فروش در بورس اوراق بهادار؛
- راهنمایی شرکت‌ها در مورد طرق افزایش سرمایه و نحوه عرضه سهام و سایر اوراق بهادار برای فروش در بورس اوراق بهادار؛

- انجام بررسی‌های مالی، اقتصادی، سرمایه‌گذاری، ارائه خدمات و نظرات مشورتی به سرمایه‌گذاران.

ج) تأمین مالی:

- اخذ تسهیلات اعتباری از بانک‌ها و اشخاص.

تبصره ۱: ارائه خدمات موضوع این ماده طبق آیین‌نامه‌های جداگانه‌ای خواهد بود که به تصویب شورای بورس می‌رسد.

تبصره ۲: ارائه هر یک از خدمات فوق، علاوه بر دادوستد اوراق بهادار پذیرفته‌شده، توسط "کارگزار" منوط به کسب مجوز جداگانه از "سازمان" است.

ماده ۳ "کارگزار" با موافقت "سازمان" می‌تواند برای انجام فعالیت‌های موضوع ماده ۲، به ایجاد "شعبه" و "نماینده‌گی" اقدام نماید. مسؤولیت فعالیت "شعبه" و "نماینده‌گی" با "کارگزار" خواهد بود. دستورالعمل مربوط به تصویب هیئت‌مدیره "سازمان" خواهد رسید.

گزارش‌دهی

ماده ۴ "کارگزار" موظف است اطلاعات زیر را به "سازمان" ارائه دهد.

الف- گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده شرکت، حداکثر سه ماه پس از پایان سال مالی؛

ب- خلاصه صورت حساب سالانه فعالیت‌های کارگزاری با تأیید حسابرس معتمد بورس، حداکثر دوماه پس از پایان سال مالی؛

ج- هرگونه تغییر در شرایط اعلام شده به "سازمان" به منظور دریافت مجوز؛

د- سایر مدارک و اطلاعات مورد درخواست "سازمان" و کلیه گزارش‌های مذکور در آیین‌نامه‌های مصوب در چارچوب قوانین و مقررات مربوط.

ماده ۵ "کارگزار" مکلف است دفاتر و اسناد و مدارک مربوط به معاملات خود را به نحوی که قابل ارائه باشد حداقل به مدت ۳ سال پس از انجام معامله، برای عرضه به "سازمان" نگهداری نماید.

ماده ۶ "سازمان" می تواند هر زمان که مقتضی بداند رأساً و یا توسط حسابرسان معتمد بورس اسناد و مدارک "کارگزار" را برای بررسی و تطبیق عملکرد وی با قوانین و مقررات و همچنین حفظ حداقل شرایط مجوز "کارگزاری" مورد بازرسی قرار دهد. "کارگزار" مکلف به در اختیار قراردادن اطلاعات و مدارک مورد درخواست "سازمان" است.

شرایط اعطای مجوز و تداوم فعالیت "کارگزار"

ماده ۷ "متقاضی"، تقاضای خود را کتباً طبق نمونه های تعیین شده، همراه با مدارک مورد نیاز که توسط هیئت مدیره "سازمان" تعیین می شود، به عنوان دبیرکل "سازمان" ارسال خواهد نمود.

ماده ۸ "متقاضی" بایستی دارای هیئت مدیره ای با حداقل ۵ عضو باشد. اعضای هیئت مدیره باید دارای تحصیلات کارشناسی یا بالاتر باشند. حداقل ۲ نفر از اعضای هیئت مدیره باید دارای تحصیلات در رشته های مالی، حسابداری، اقتصادی، بازرگانی و مدیریت باشند. اعضای هیئت مدیره "متقاضی"، باید دارای حداقل پنج سال سابقه مدیریت عمومی یا هفت سال سابقه کار در شرکت ها و مؤسسات مالی، سرمایه گذاری، اعتباری و یا مؤسسات حسابرسی و خدمات سرمایه گذاری باشند. اعضای هیئت مدیره "کارگزار" باید دارای حسن شهرت و اخلاق حرفه ای در رشته تجربی خود باشند، و پیشینه کیفی مؤثر نداشته باشد. تبصره: "کارگزار" باید علاوه بر مدیرعامل، حداقل یک عضو هیئت مدیره موظف داشته باشد.

ماده ۹

در صورتی که هیچ‌یک از اعضای هیئت‌مدیره دارای "گواهی‌نامه مدیریت ارشد بازار سرمایه" نباشند، ضروری است مدیرعامل خارج از هیئت‌مدیره و از میان دارندگان گواهی‌نامه مذکور انتخاب شود.

تبصره: هیئت‌مدیره "سازمان" می‌تواند تا فراهم شدن شرایط اجرای این مصوبه و حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۴، با شروع فعالیت "کارگزاری" که مدیرعامل معرفی شده آنها دارای گواهی‌نامه نمی‌باشند، در صورت معرفی حداقل یک نفر نماینده به "سازمان" که واجد شرایط ماده ۱۲ قانون تأسیس بورس باشند، موافقت نماید.

ماده ۱۰ حداقل سرمایه موردنیاز برای دریافت مجوز کارگزاری ۵ میلیارد ریال است.

تبصره: حداقل سرمایه لازم برای "کارگزاری" که در استان تهران فعالیت نمی‌نمایند یک میلیارد ریال است.

ماده ۱۱ "متقاضی" فعالیت در استان تهران مکلف است همزمان حداقل ۲ شعبه در سایر استان‌های کشور دایر نماید.

ماده ۱۲ حجم معاملات و مجموع تعهدات "کارگزار" ناشی از انجام معاملات همواره باید متناسب با سرمایه پرداخت شده "کارگزار" بر طبق آیین‌نامه مربوط باشد.

ماده ۱۳ جمع تعهدات "کارگزار" برای تسویه در هر زمان نباید بیش از مبلغی باشد که از طریق "حساب تضمین بورس" پوشش داده شده است.

ماده ۱۴ "کارگزار" باید برای جبران خسارتی که ممکن است از عملیات وی متوجه طرفین معامله شود، افزون بر سپردن تضمین مقرر در ماده ۱۳ قانون تأسیس بورس نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به واریز سهم‌الشرکه خود به "حساب تضمین بورس" اقدام نماید.

تبصره: "سازمان" موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تصویب این آیین‌نامه، با تهیه دستورالعمل اجرایی، "حساب تضمین بورس" را عملیاتی کند.

ماده ۱۵ اعضای هیئت مدیره بورس، پس از رسیدگی، در مورد رد یا قبول تقاضا، رأی مخفی می‌دهند و تصمیم‌های هیئت مدیره با اکثریت آرای دو سوم از اعضای که در جلسه رسمی حاضر بوده و رأی داده‌اند، معتبر است.

ماده ۱۶ پس از تأیید صلاحیت و واجد شرایط بودن "متقاضی" و رئیس هیئت مدیره و یا مدیرعامل آن توسط بانک مرکزی، مجوز کارگزاری از طریق "هیئت مدیره بورس" صادر می‌گردد. پس از آن ثبت شرکت کارگزاری انجام می‌گیرد.

تبصره: تأییدیه مورد نظر حداکثر ظرف مدت یک ماه از سوی بانک مرکزی ارائه می‌شود. تصمیم‌های هیئت مدیره بورس در مورد قبول یا رد تقاضای کارگزاری توسط دبیرکل سازمان به "متقاضی" ابلاغ خواهد شد و در صورت رد تقاضا، "متقاضی" می‌تواند ظرف یک ماه به شورای بورس شکایت کند. شورای بورس موضوع را مورد رسیدگی قرار داده و اعلام نظر خواهد کرد. رأی شورای بورس قطعی است. "متقاضی" نمی‌تواند قبل از گذشت یک سال تمام از تاریخ رد قطعی تقاضای خود، دوباره تقاضای کارگزاری نماید.

ماده ۱۸ هر "متقاضی" که عضویت او به تصویب "هیئت مدیره" رسیده است، باید ظرف ۱۴ روز از تاریخ اعلام پذیرفته شدن، مبلغی را به عنوان ورودیه که توسط "هیئت مدیره" تعیین شده است، تماماً پرداخت نماید. وجوهی که به عنوان ورودیه دریافت می‌شود، قابل استرداد نیست.

ماده ۱۹ کلیه کارکنان "کارگزار" که برای انجام دادوستد با سیستم معاملاتی کار می‌کنند باید حداقل دارای "گواهی‌نامه اصول مقدماتی کارگزاری" باشند.

ماده ۲۰ "کارگزار" مکلف است فضای مناسب اداری، تجهیزات و نرم افزارهای مورد نیاز را به تشخیص "سازمان" تأمین کند.

ماده ۲۱ "کارگزار" مکلف است سالانه مبالغی تحت عنوان "حق عضویت" و "حق استفاده از تسهیلات و خدمات" را که توسط "هیئت مدیره" تعیین می شود، به "سازمان" پرداخت نماید.

ماده ۲۲ هر شخص حقیقی یا حقوقی که سهامدار یا عضو هیئت مدیره یکی از شرکت های سهامی خاص باشد، در هیچ شرکت سهامی عام یا خاص کارگزاری دیگری نمی تواند سهامدار باشد.

ماده ۲۳ هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یک "کارگزار" سهامی عام بیش از ۱۰٪ سهام دارد، نمی تواند در سایر شرکت های "کارگزار" سهامی عام بیش از یک درصد سهامدار باشد. تبصره: مدیرعامل، قائم مقام و معاونین وی مجاز نیستند در بیش از یک شرکت کارگزاری فعالیت مدیریتی داشته باشند.

ماده ۲۴ "متقاضی" مکلف است پس از دریافت مجوز در مدت حداکثر ۴ ماه فعالیت خود را شروع نماید. در غیر این صورت، مجوز وی لغو می شود.

تبصره ۱: اشخاص حقیقی که به اخذ گواهی نامه های "اصول مقدماتی کارگزاری"، "تحلیل گری در بازار سرمایه" و "مدیریت ارشد بازار سرمایه" نائل می شوند، در صورتی که به طور مستمر به مدت ۱ سال و یا غیرمستمر به مدت ۲ سال نزد "کارگزاری" فعالیت تمام وقت نداشته باشند، گواهی نامه آنان لغو شده و به مرحله قبل از اخذ آخرین گواهی تنزل می یابند.

تبصره ۲: "کارگزار" ملزم به رعایت کلیه قوانین و مقررات و بخشنامه های مربوطه خواهد بود.

تعلیق و لغو مجوز

ماده ۲۵ در صورتی که "کارگزار" هر یک از شرایط اولیه اعطای مجوز را براساس گزارش "سازمان" از دست بدهد، هیئت مدیره "سازمان" برای کسب شرایط مزبور، حداکثر یک ماه مهلت منظور می‌نماید. در صورت عدم تحقق شرایط، هیئت مدیره "سازمان" براساس اختیارات قانونی خود تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۲۶ "کارگزار" نمی‌تواند بدون کسب موافقت "سازمان" فعالیت خود را متوقف نماید. در غیراین صورت، براساس آیین‌نامه مربوطه، با "کارگزار" متخلف رفتار خواهد شد.

ماده ۲۷ در صورت درخواست "کارگزار" برای لغو مجوز، "سازمان" حداکثر در مدت ۱۴ روز کاری به این درخواست رسیدگی خواهد کرد و تا زمان اعلام نظر "سازمان"، نماد معاملاتی "کارگزار" متوقف خواهد بود، در صورت موافقت با لغو مجوز "کارگزار" ملزم است در اسرع وقت نسبت به تسویه بدهی‌ها و انجام تعهدات خود اقدام کند. تبصره: "سازمان" مکلف است مراتب لغو مجوز را به نحو مناسب به اطلاع بازار برساند و نظارت لازم را بر انجام تسویه و ایفای تعهدات "کارگزار" نسبت به مشتریان خود اعمال نماید.

سایر موارد

ماده ۲۸ "کارگزارانی" که پیش از تصویب این آیین‌نامه مجوز کارگزاری را از "سازمان" دریافت کرده‌اند، مکلف‌اند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از تاریخ تصویب این آیین‌نامه، شرایط سرمایه خود را با مفاد ماده ۱۰ این آیین‌نامه تطبیق دهند. تبصره: احراز صلاحیت کارکنان "کارگزاران" موضوع این ماده و انطباق مدارک آنان با گواهی‌نامه‌های جدید بر عهده "سازمان" است.

ماده ۲۹ دستورالعمل‌های اجرایی این آیین‌نامه به تصویب هیئت‌مدیره "سازمان" می‌رسد.

※موادی که با رنگ زرد مشخص گردیده اند براساس دستورالعمل صدور مجوز تاسیس و فعالیت کارگزاری در بورس مصوب ۱۳۸۶/۶/۳۱ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار ملقی شده اند.